

بهداشت و سیستم جایگاه گاومیش در شرایط روستایی آذربایجان غربی

ثریا واحدی^۱، تیمور تنها قزلی^۲، حمیدرضا میرزائی^۳، احد گل قاسم قره باغ^۴
(تاریخ دریافت ۹۴/۱۱/۵؛ تاریخ پذیرش ۹۵/۲/۸)

چکیده

در این تحقیق وضعیت پرورش گاومیش از لحاظ بهداشت و سیستم جایگاه مورد بررسی قرار گرفت و نتایج بدست آمده در مورد برخی خصوصیات مهم به شرح زیر بوده است: بیشتر جایگاه های پرورش (۹۶٪) به صورت بسته بوده، نوع مصالح به کار رفته در سقف اصطبل ها بیشتر چوبی (۸۳٪)، دیوارها بیشتر آجر یا آستر سیمانی بوده و کف سالن از سیمان، آخور و آبخوری بیشتر بتونی و شرایط تهویه در بیشتر آنها خوب بود. بیشتر پرورش دهندگان جایگاه دام را ضد عفونی می کردند و اکثر آنها (۹۲٪) اظهار کردند که گاومیش نسبت به گاو در مقابل بیماری مقاومتر است. مقاومت گاومیش به بیماری در طول یکسال گذشته ۷۶٪ بوده و برخی موارد تب برفکی و بیماری باکتریایی و عفونی دیده شده است.

کلمات کلیدی: گاومیش، بهداشت، سیستم اصطبل، آذربایجان غربی

۱ دانشجوی کارشناسی ارشد رشته علوم دامی

۲ رئیس دانشگاه پیام نور واحد پردیس

۳ رئیس کنفرانس بین المللی

۴ عضو هیئت علمی دانشگاه جامع پیام نور آذربایجان غربی

نویسنده مسئول: so.vahedi1371@gmail.com

مقدمه

بهداشت و جایگاه دام نقش مهمی را در پرورش گاو میش و شرایط اقتصادی آن ایفا می کنند. رعایت بهداشت حیوان و جایگاه آن در تولید شیر و گوشت اثر بسیاری دارد، به طوری که حتی گاو میش های با تولید بالا هم اگر از نظر بهداشتی کنترل و مراقبت نشوند، تولید شیر و گوشت آنها کاهش می یابد. بررسی ها نشان می دهد ساختمان نگهداری اثر زیادی بر رفتار، تولید شیر، عملکرد تولید مثلی، میزان رشد و دیگر عوامل اقتصادی بر جا می گذارد. روند اصلاح ساختمانها در سطح روستاها در حال انجام است و روند بهبودی در آنها مشاهده می گردد ولی سرعت آن کند بوده و سالهای طولانی دامدار را از فرصت های اقتصادی محروم می سازد. با توجه به اهمیت گاو میش در استان آذربایجان غربی تحقیق حاضر به منظور بررسی بهداشت و جایگاه گاو میش در مناطق روستایی این استان انجام شده است.

مواد و روشها

در این تحقیق از شیوه پرسشنامه های طبقه بندی شده به منظور جمع آوری اطلاعات از پرورش دهنده های گاو میش به شیوه مصاحبه استفاده شد. در این پرسش نامه ها اطلاعات ۱۰۰ نفر پرورش دهنده در ۳ ناحیه مهم پرورش (شامل شهرستان های مهاباد، سردشت و پیرانشهر، نقده و محمدیار) جمع آوری و نتایج با استفاده از نرم افزار آماری سس تجزیه و تحلیل شده اند و بر اساس مدل آماری دانکن مقایسه میانگین ها صورت گرفته است.

نتایج

نتایج مشخصات بهداشتی و سیستم جایگاه در جدول ۱ نشان داده شده است. طبق این نتایج مشخص شده که بیشتر جایگاههای پرورش گاو میش در شرایط سنتی و روستایی آذربایجان غربی به صورت سیستم بسته (۹۶٪) و نیمه باز (۳٪) و باز (۱٪) بود. همچنین سقف اصطبل بیشتر از چوب (۸۳٪)، آهن (۶٪)، ایرانی (۴٪)، پوشالی (۳٪) و سایر (۴٪) ساخته شده بود. از سوی دیگر دیوار اصطبل ها بیشتر از آجر با آستر سیمانی (۴۴٪)، بلوک (۴۱٪)، خاکی (۴٪) و سایر (۱۱٪) ساخته شده بود.

جنس کف اصطبل ها بیشتر بتونی (۷۱٪) و خاکی (۲۹٪) بود همچنین آخور و آبخوری ها بیشتر از بتن (۷۳٪) و فلزی (۲۴٪) و پلاستیکی (۳٪) بوده اند. علاوه بر آن شرایط تهویه اصطبل ها به ترتیب خوب (۵۷٪)، متوسط (۳۱٪)، بد (۷٪) و عالی (۵٪) بوده است. بیشتر پرورش دهنده ها جایگاه دام را ضد عفونی می کردند (۷۱٪) و برخی (۲۹٪) ضد عفونی نمی کردند.

بحث

همچنین اکثر دامداران موافق با این امر بودند که گاو میش نسبت به گاو در مقابل بیماری مقاومتر است (۹۲٪) ولی بقیه (۸٪) مخالف این قضیه بودند. همچنین بیشتر پرورش دهندگان (۷۶٪) اظهار داشتند که در گاو میش داری یکسال گذشته هیچ گونه بیماری دیده نشده و در چند مورد تب برفکی (۱۳٪) و بیماری های گوارشی و عفونی (۶٪) و سایر بیماری ها (۵٪) در یکسال گذشته مشاهده شده بود. به نظر می رسد که وضعیت بهداشتی گاو میشها و همچنین وضعیت اصطبل به طور عمومی مناسب

نیست و بهتر است از سیستم های مهندسی قابل دسترس و مواد مدرن بیشتر در ساخت اصطبل ها استفاده شود و همچنین پرورش دهنده ها از یک برنامه مناسب برای پیشگیری از بیماری های دیده شده در گاومیش استفاده کنند.

جدول ۱. فراوانی شاخصهای سیستم اصطبل

فراوانی (%)	موارد	خصوصیات
۹۶	بسته	سیستم جایگاه
۳	نیمه باز	
۱	باز	
۸۳	چوب	سقف
۶	آهن	
۴	ایرانی	
۳	پوشالی	
۰	ضربی	
۴	سایر	
۴۴	آجر با استر سیمانی	دیوار
۴۱	بلوک	
۴	خاک	
۱۱	سایر	
۷۱	سیمان	کف
۲۹	خاک	
۱۸	سیمان	بهاربند
۶۴	خاک	
۱۸	ندارد	
۷۳	سیمان	آخور و آبخوری
۲۴	فلزی	
۳	پلاستیکی	
۵	عالی	تهویه
۵۷	خوب	
۳۱	متوسط	
۷	ضعیف	

جدول ۲ فراوانی خصوصیات بهداشتی

فراوانی (%)	موارد	خصوصیات
۷۱	بله	ضد عفونی
۲۹	خیر	
۷۶	مقاوم به بیماری	نام اختلال یا بیماری
۱۳	تب برفکی	
۶	بیماری گوارشی و عفونتی	
۵	سایر	

منابع

- 1) Cavallina, R., Lai, O., Campagna, M. C., Di Domenico, E., And Fagiolo, A., 2004. Physiological And Managerial Factors That Cause Metabolic, Hormonal And Immune Modification In Water Buffalo During Lactation. Proceeding Of The 7th World Buffalo Congress, 20-23 October , 2004, Makati City , Philippines. Pp, 567.
- 2) A Gh Gharebagh , Pirmohammadi, R., And Manafi Azar , Q., 2010 Breeding Of Buffaloes In West Azarbaijan Of Iran. I. Management. Proceeding Of The 7th World Buffalo Congress 20-23 October , 2004, Makati City , Philippines. Pp, 534-537
- 3) Mirhabibi, S., Emamjomeh, N., Salehi, A., And Sayyednejad, M. B. 2004 Study Of Productive And Genetic Characteristics Of Buffaloes In South Of Iran (Khoozestan Province). Proceeding Of The 7th World Buffalo Congress, 20-23 October , 2004, Makati City , Philippines. Pp, 552-553.
- 4) Sepulveda-Orozco; Cifuentes-Gomez, Hurtado-Lugo; Ceron-Munoz, 2004. Prevalence And Distribution Of Diseases Of Diverse Etiologies In Water Buffaloes In A Milk Production Organica, The Colombian Average Magdalena. Proceeding Of The 7th World Buffalo Congress, 20-23 October , 2004, Makati City , Philippines. Pp, 114-116.
- 5) Subhan Qureshi , M., Siddique Ali, M., Amir Saeed., Parviz Shah., Habibullah. Q., And Saadullah Gan., 2004. Conception Rate Of Dairy Buffaloes Under Various Timings Of Insemination And Reproductive Management Conditions. Proceeding Of The 7th World Buffalo Congress, 20-23 October , 2004, Makati City , Philippines. Pp, 596-603.
- 6) UNDP (1998). The Water Buffalo: A Gentle Farm Animal, Working In The Islamic Republic Of Iran; FAO.
- 7) Muller, J . H., 1977. Statistical Reasoning In Society. Published By Prentice Hall.
- 8) Staal, S., Delgado, C., And Nicholsin, C., 1998. Smallholder Dairying Under Transaction Costs In East Africa. Livestock Policy Analyses Brief. No 6